

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

17. října 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Rovné zacházení v zaměstnání a povolání – Článek 21 Listiny základních práv Evropské unie – Směrnice 2000/78/ES – Článek 2 odst. 2 písm. a) a čl. 6 odst. 1 – Zákaz diskriminace na základě věku – Maximální věková hranice 60 let pro první jmenování advokátem-notářem – Volná pracovní místa z důvodu nedostatku mladších uchazečů – Odůvodnění – Přiměřenost a nezbytnost“

Ve věci C-408/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Oberlandesgericht Köln (Vrchní zemský soud v Kolíně nad Rýnem, Německo) ze dne 27. června 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 4. července 2023, v řízení

Rechtsanwältin und Notarin

proti

Präsidentin des Oberlandesgericht Hamm,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení: F. Biltgen (zpravodaj), předseda prvního senátu vykonávající funkci předsedy sedmého senátu, M. L. Arastey Sahún, předsedkyně pátého senátu, a J. Passer, soudce,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za Rechtsanwältin und Notarin: J.-J. Menge, Rechtsanwalt,
- za Präsidentin des Oberlandesgerichts Hamm: U. Karpenstein a R. Sangi, Rechtsanwälte,
- za německou vládu: J. Möller, M. Hellmann a J. Simon, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: F. Clotuche-Duvieusart a E. Schmidt, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: němčina.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 odst. 1 směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79), a článku 21 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Rechtsanwältin und Notarin a Präsidentin des Oberlandesgericht Hamm (předsedkyně Vrchního zemského soudu v Hammu, Německo) ohledně odmítnutí přihlášky žalobkyně v původním řízení na místo advokátky-notářky ze strany Präsidentin.

Právní rámec

Směrnice 2000/78

- 3 Článek 1 směrnice 2000/78 zní následovně:

„Účelem této směrnice je stanovit obecný rámec pro boj s diskriminací na základě náboženského vyznání či víry [přesvědčení], zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace v zaměstnání a povolání, s cílem zavést v členských státech zásadu rovného zacházení.“
- 4 Článek 2 této směrnice stanoví:

„1. Pro účely této směrnice se ‚zásadou rovného zacházení‘ rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1.

2. Pro účely odstavce 1 se

 - a) ‚přímou diskriminací‘ rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě jednoho z důvodů uvedených v článku 1;

[...]“
- 5 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, stanoví:

„1. V rámci pravomocí svěřených [Evropské unii] se tato směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde o

 - a) podmínky přístupu k zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo k povolání, včetně kritérií výběru a podmínek naboru bez ohledu na obor činnosti a na všech úrovních profesní hierarchie včetně získávání praktických zkušeností;

[...]“

6 Článek 6 odst. 1 téže směrnice stanoví:

„Bez ohledu na čl. 2 odst. 2 mohou členské státy stanovit, že rozdíly v zacházení na základě věku nepředstavují diskriminaci, jestliže jsou v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy objektivně a rozumně odůvodněny legitimními cíli, zejména legitimními cíli politiky zaměstnanosti, trhu práce a odborného vzdělávání, a jestliže prostředky k dosažení uvedených cílů jsou přiměřené a nezbytné.

Tyto rozdíly v zacházení mohou zahrnovat zejména:

- a) stanovení zvláštních podmínek pro přístup k zaměstnání a odbornému vzdělávání, pro zaměstnání a povolání včetně podmínek propuštění a odměňování, a to pro mladé pracovníky, starší osoby a osoby s pečovatelskými povinnostmi za účelem podpory jejich pracovního začlenění nebo zajištění jejich ochrany;
- b) stanovení minimálních podmínek věku, odborné praxe nebo let služby pro přístup k zaměstnání nebo k určitým výhodám spojeným se zaměstnáním;
- c) stanovení maximálního věku pro přijetí, který je založen na požadavcích dotyčného pracovního místa na odbornou přípravu nebo na potřebě přiměřené doby zaměstnání před odchodem do důchodu.“

Německé právo

7 Ustanovení § 3 Bundesnotarordnung (Spolkový notářský řád), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „BNotO“), stanoví:

„(1) Notáři jsou jmenováni doživotně, vykonávají funkce notáře jako hlavní povolání (notáři vykonávající funkce notáře jako hlavní povolání).

(2) V obvodech soudů, kde byla funkce notáře ke dni 1. dubna 1961 vykonávána pouze jako vedlejší činnost, mohou být jmenováni do funkce notáře pouze advokáti po dobu členství v advokátní komoře příslušné pro dotyčný obvod soudu, a to za účelem současného výkonu funkce notáře vedle výkonu advokacie (advokáti-notáři).“

8 Ustanovení § 4 BNotO stanoví:

„Jmenuje se tolik notářů, kolik je třeba k řádnému výkonu spravedlnosti. Zejména je třeba zohlednit potřebu umožnit jednotlivcům odpovídající přístup k notářským službám a zachovat vyváženou věkovou skladbu členů této profese.“

9 Ustanovení § 5 BNotO zní:

„1. Notářem může být jmenován pouze ten, kdo je osobně a odborně způsobilý k výkonu funkce notáře. [...]

[...]

4. Notářem nemůže být poprvé jmenována osoba, která ke dni uzávěrky pro podání přihlášek na místo notáře dosáhla věku 60 let.
5. Odborná způsobilost předpokládá předchozí získání oprávnění k výkonu funkce soudce v souladu s Deutsches Richtergesetz [(německý zákon o postavení soudců)]. [...]“
- 10 Důvodová zpráva k BNotO [Bundestagsdrucksache (dokument Bundestag) 11/6007, s. 10], pokud jde o § 5 odst. 4 BNotO, uvádí:
- „Účelem zavedení maximální věkové hranice 60 let je – a to i s ohledem na vzrůstající obtíže při obeznámení se s povoláním notáře související s věkem – zabránit v zájmu kontinuity [povolání] častému střídání osob vykonávajících daný úřad. Tato hranice současně umožňuje snížit riziko, že notářský stav příliš zestárne.
- Vzhledem k tomu, že aspekt ‚obeznámení se s povoláním‘ není relevantní v případě, že si přeje být znovu jmenován bývalý notář nebo si notář přeje být jmenován v jiném místě, musí se maximální věková hranice uplatnit pouze při prvním jmenování.“
- 11 Ustanovení § 5b BNotO v odstavci 1 stanoví:
- „Advokátem-notářem lze jmenovat pouze osobu, která ke dni uzávěrky pro podání přihlášek:
1. po dobu nejméně pěti let vykonávala advokacii pro různé klienty v nezanedbatelném rozsahu,
 2. činnost uvedenou v bodě 1 vykonávala v dotyčném obvodu nepřetržitě nejméně po dobu tří let,
 3. složila odbornou notářskou zkoušku [...] a
 4. od kalendářního roku následujícího po složení odborné notářské zkoušky se účastnila školení pořádaných notářskými komorami nebo profesními organizacemi konkrétně určených notářům v rozsahu nejméně 15 hodin ročně.“
- 12 Ustanovení § 48a BNotO stanoví:
- „Notář dosáhne věkové hranice na konci měsíce, ve kterém dosáhne věku 70 let.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 Žalobkyně v původním řízení podala přihlášku na místo advokátky-notářky v obvodu Amtsgericht (okresní soud, Německo), ve kterém po dobu delší než tři roky vykonává advokacii. Tato přihláška byla odmítnuta s odůvodněním, že jí ke dni uzávěrky pro podání přihlášek bylo více než 60 let.
- 14 Žalobkyně v původním řízení podala proti tomuto zamítavému rozhodnutí žalobu k Oberlandesgericht Köln (Vrchní zemský soud v Kolíně nad Rýnem, Německo), který je předkládajícím soudem.
- 15 Tento soud upřesňuje, že na rozdíl od notářů, kteří vykonávají funkce notáře jako hlavní povolání (*hauptberufliche Notare*), je funkce advokáta-notáře (*Anwaltsnotare*) vykonávána advokáty vedle výkonu advokacie. Posledně uvedení se mohou ucházet o místo advokáta-notáře v zásadě pouze

v obvodu Amtsgericht (okresní soud), v němž vykonávají advokacii po dobu delší než tři roky. Z předkládacího rozhodnutí rovněž vyplývá, že funkce advokáta-notáře končí podle § 48a BNotO, když dotyčná osoba dosáhne věku 70 let.

- 16 Počet míst notářů v obvodu daného Amtsgericht (okresní soud) se určuje podle potřeb notářských služeb, přičemž se dbá na zachování vyvážené věkové skladby. V roce 2022 bylo v obvodu Amtsgericht (okresní soud), v němž žalobkyně v původním řízení vykonávala advokacii, vyhlášeno výběrové řízení na čtyři místa notářů. Bylo obsazeno pouze jedno místo, přičemž ostatní zůstala neobsazena z důvodu nedostatku uchazečů splňujících všechny podmínky pro přístup k této funkci.
- 17 Předkládající soud uvádí, že je pravděpodobné, že v budoucnu nebude rovněž možné obsadit veškerá místa advokátů-notářů v obvodu příslušného Amtsgericht (okresní soud), jelikož neexistuje dostatek uchazečů splňujících podmínky požadované pro jmenování do této funkce. V roce 2023 bylo v tomto obvodu vyhlášeno výběrové řízení na pět míst notářů, z nichž budou pravděpodobně obsazena pouze dvě. Pokud jde o obvody všech Amtsgerichte (okresní soudy) v působnosti žalované v původním řízení, pro které je třeba jmenovat advokáty-notáře, na 69 míst, na která byla v roce 2023 vyhlášena výběrová řízení, bude pravděpodobně pouze 39 uchazečů. Na celém spolkovém území, s výjimkou velkých aglomerací, je počet míst notářů, která nebude možno obsadit, srovnatelný. Předkládající soud však zdůrazňuje, že neobsazení míst notářů, na která byla vyhlášena výběrová řízení, ještě nevedlo k tomu, že nemohly být notářské úkony prováděny nebo že mohly být prováděny pouze se značným zpožděním.
- 18 Předkládající soud, který má za to, že vnitrostátní ustanovení dotčené ve věci v původním řízení, a sice § 5 odst. 4 BNotO, sleduje legitimní cíle ve smyslu článku 6 směrnice 2000/78, si klade otázku, zda s ohledem na rozsudek ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři) (C-914/19, EU:C:2021:430), nelze mít za to, že toto ustanovení překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaných cílů, jelikož neumožňuje žádnou výjimku z maximální věkové hranice, která je v něm stanovena, a to ani v případě nemožnosti obsadit několik míst mladšími uchazeči.
- 19 Za těchto podmínek se Oberlandesgericht Köln (Vrchní zemský soud v Kolíně nad Rýnem) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
 - „1) Mají být článek 21 [Listiny] a čl. 6 odst. 1 [směrnice 2000/78] vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která kogentně stanoví, že na místo advokáta-notáře nelze poprvé jmenovat osobu, která ke dni uzávěrky pro podání přihlášek na místo notáře dosáhla věku 60 let, a to ani v případě, že několik míst musí zůstat neobsazeno, protože v obvodu Amtsgericht (okresní soud), ve kterém se uskutečnilo výběrové řízení, nejsou kvalifikovaní a mladší uchazeči a uchazeči z obvodů jiných Amtsgerichte (okresní soudy) se o tato místa nemohou ucházet?
 - 2) Je třeba na první otázku odpovědět kladně, pokud lze očekávat, že v obvodu téhož Amtsgericht (okresní soud) nebude v následujícím roce opět možné obsadit kvalifikovanými uchazeči mladšími 60 let několik míst advokátů-notářů nabízených v rámci výběrového řízení?

- 3) Je třeba na první otázku v každém případě odpovědět kladně, protože lze navíc očekávat, že ani v obvodech jiných Amtsgerichte (okresní soudy) nacházejících se mimo velké aglomerace nebude opakovaně možné obsadit kvalifikovanými uchazeči mladšími 60 let všechna místa advokátů-notářů nabízená v rámci výběrového řízení?
- 4) Je třeba dospět k závěru, že nedošlo k porušení článku 21 [Listiny] a čl. 6 odst. 1 [směrnice 2000/78], když je přístup k notářským službám zajištěn v obvodu Amtsgericht (okresní soud), ačkoli uchazeč starší 60 let nebyl jmenován advokátem-notářem pouze z důvodu jeho věku a několik míst zůstalo neobsazeno?“

K předběžným otázkám

K první a čtvrté otázce

- 20 Podstatou první a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78, ve spojení s článkem 21 Listiny, vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která pro první jmenování na místo advokáta-notáře stanoví maximální věkovou hranici 60 let.
- 21 Úvodem je třeba připomenout, že zákaz jakékoli diskriminace založené mimo jiné na věku je zakotven v článku 21 Listiny a tento zákaz byl v oblasti zaměstnání a povolání konkretizován směrnicí 2000/78 [rozsudek ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři), C-914/19, EU:C:2021:430, bod 19 a citovaná judikatura]. Je tudíž třeba ověřit, zda právní úprava dotčená ve věci v původním řízení spadá do působnosti směrnice 2000/78.
- 22 V tomto ohledu § 5 odst. 4 BNotO tím, že stanoví, že advokáty-notáře nelze poprvé jmenovat osoby, které ke dni uzávěrky pro podání přihlášek na místo notáře dosáhly věku 60 let, ovlivňuje kritéria pro výběr těchto osob. Je tudíž třeba mít za to, že toto ustanovení stanoví pravidla v oblasti přístupu k samostatné výdělečné činnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2000/78, a tudíž spadá do působnosti směrnice 2000/78 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. listopadu 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, bod 30, a ze dne 2. dubna 2020, Comune di Gesturi, C-670/18, EU:C:2020:272, body 22 až 24).
- 23 Dále je třeba uvést, že v projednávané věci je nesporné, že podmínka věku stanovená dotčeným vnitrostátním ustanovením, a sice § 5 odst. 4 BNotO, má za následek, že s určitými osobami je zacházeno méně příznivě než s jinými osobami nacházejícími se ve srovnatelných situacích pouze z toho důvodu, že dosáhly věku 60 let. Toto ustanovení proto zavádí rozdílné zacházení přímo založené na věku ve smyslu článku 1 ve spojení s čl. 2 odst. 2 písm. a) směrnice 2000/78 [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. listopadu 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, bod 33, a usnesení ze dne 17. listopadu 2022, PF (Věková hranice pro nábor psychologů k policii), C-569/21, EU:C:2022:910, bod 49 a citovaná judikatura].
- 24 Pokud jde o otázku, zda toto rozdílné zacházení může být odůvodněno s ohledem na odstavec 1 článku 6 směrnice 2000/78, je třeba připomenout, že první pododstavec tohoto odstavce stanoví, že rozdíly v zacházení na základě věku nepředstavují diskriminaci, jestliže jsou v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy objektivně a rozumně odůvodněny legitimními cíli, zejména cíli politiky zaměstnanosti, trhu práce a odborného vzdělávání, a jestliže prostředky k dosažení uvedených cílů jsou přiměřené a nezbytné. Článek 6 odst. 1 písm. c) této směrnice stanoví, že

tyto rozdíly v zacházení mohou zahrnovat zejména „stanovení maximálního věku pro přijetí, který je založen na požadavcích dotyčného pracovního místa na odbornou přípravu nebo na potřebě přiměřené doby zaměstnání před odchodem do důchodu“.

- 25 V projednávané věci z důvodové zprávy BNotO, jakož i z judikatury Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) vyplývá, že cílem vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení je zaprvé zaručit nepřetržitý výkon povolání notáře po dosti dlouhou dobu před odchodem do důchodu, aby byla zajištěna efektivní a nezávislá soudní správa, zadruhé zajistit kvalitní notářství, v němž se právníci nemusí v posledních letech profesního života obeznávat s povoláním, které nikdy předtím nevykonávali, a zatřetí zajistit vyváženou věkovou skladbu za účelem usnadnění generační obměny notářského povolání.
- 26 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že souběžné uplatnění několika cílů, které spolu vzájemně souvisejí nebo jsou seřazeny podle míry důležitosti, nepředstavuje překážku existence legitimního cíle ve smyslu čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 (rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Comune di Gesturi, C-670/18, EU:C:2020:272, bod 33 a citovaná judikatura).
- 27 Pokud jde nejprve o cíl spočívající v zaručení nepřetržitého výkonu povolání notáře po dosti dlouhou dobu před odchodem do důchodu, aby byla zajištěna efektivní a nezávislá soudní správa, je třeba připomenout, že Soudní dvůr již v podstatě rozhodl, že takový cíl spadá pod čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78, který umožňuje stanovení maximálního věku pro přijetí, který je založen na požadavcích dotyčného pracovního místa na odbornou přípravu nebo na potřebě přiměřené doby zaměstnání před odchodem do důchodu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři), C-914/19, EU:C:2021:430, bod 33].
- 28 Pokud jde dále o cíl zaručit kvalitní notářský stav, a tedy zajistit řádný výkon notářských pravomocí, je třeba uvést, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že takový cíl lze rovněž považovat za legitimní cíl ve smyslu čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři), C-914/19, EU:C:2021:430, body 34 a 40].
- 29 Pokud jde konečně o cíl týkající se zajištění vyvážené věkové skladby za účelem usnadnění generační obměny notářského povolání, je třeba připomenout, že Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že legitimitu takového cíle obecného zájmu týkajícího se politiky zaměstnanosti nelze rozumně zpochybnit, jelikož patří mezi cíle výslovně uvedené v čl. 6 odst. 1 prvním pododstavci směrnice 2000/78, a že podpora vysoké úrovně zaměstnanosti je podle čl. 3 odst. 3 prvního pododstavce SEU jedním z cílů sledovaných Unii [rozsudek ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři), C-914/19, EU:C:2021:430, bod 36 a citovaná judikatura].
- 30 Kromě toho je třeba zdůraznit, že podpora zaměstnávání a přístupu k povolání nesporně představuje legitimní cíl sociální politiky nebo politiky zaměstnanosti členských států, zejména pokud jde o podporu přístupu mladé generace k výkonu tohoto povolání [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři), C-914/19, EU:C:2021:430, bod 37 a citovaná judikatura].
- 31 Konkrétně cíl spočívající v nastolení vyvážené věkové skladby mezi mladými notáři a staršími notáři za účelem podpory jmenování a povyšování mladých, optimalizace řízení těchto jmenování a rovněž předcházení případným sporům týkajícím se schopnosti notářů vykonávat činnost po překročení určitého věku, který zároveň sleduje poskytování kvalitní služby v oblasti notářství,

může představovat legitimní cíl politiky zaměstnanosti a trhu práce [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři), C-914/19, EU:C:2021:430, bod 38 a citovaná judikatura].

- 32 Proto musí být cíle sledované v projednávané věci vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení v zásadě považovány za cíle, které mohou objektivně a rozumně odůvodnit rozdílné zacházení přímo založené na věku.
- 33 Podle samotného znění čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2000/78 je však třeba ještě ověřit, zda jsou prostředky použité k dosažení těchto cílů „přiměřené a nezbytné“.
- 34 Pokud jde zaprvé o „přiměřenost“ takové vnitrostátní právní úpravy, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která stanoví maximální věkovou hranici, je třeba konstatovat, že je nesporné, že tato právní úprava umožňuje zajistit, aby uchazeči o funkci notáře mohli tuto funkci vykonávat po dobu nejméně 10 let před dosažením povinného věku pro odchod do důchodu, který je v projednávaném případě stanoven na 70 let, a aby notáři získali praxi požadovanou pro poskytování kvalitní služby. Z toho vyplývá, že uvedená právní úprava musí být považována za přiměřenou k dosažení jak cíle spočívajícího v zaručení nepřetržitého výkonu povolání notáře po dosti dlouhou dobu před odchodem do důchodu, aby byla zajištěna efektivní a nezávislá soudní správa, tak cíle spočívajícího v zajištění řádného výkonu notářských pravomocí.
- 35 Dále je třeba uvést, že Soudní dvůr již rozhodl, že věková hranice 50 let pro připuštění k výběrovému řízení za účelem přístupu k povolání notáře je přiměřená k dosažení cíle spočívajícího v usnadnění generační obměny a omlazení této profese [rozsudek ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři), C-914/19, EU:C:2021:430, bod 49 a citovaná judikatura]. Tentýž závěr platí *a fortiori* pro vnitrostátní právní úpravu dotčenou ve věci v původním řízení, podle které nemůže být poprvé jmenována advokátem-notářem osoba, která ke dni uzávěrky pro podání přihlášek na místo notáře dosáhla věku 60 let.
- 36 Pokud jde zadruhé o „nezbytnou“ povahu vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení, je třeba připomenout, že příslušným orgánům členských států přísluší nalézt spravedlivou rovnováhu mezi jednotlivými dotčenými zájmy, přičemž musí být věnována zvláštní pozornost účasti starších pracovníků na profesním životě, a tím také na hospodářském, kulturním a společenském životě. Setrvání těchto osob v aktivním životě podporuje zejména diverzitu v zaměstnání. Zájem na ponechání uvedených osob v pracovní činnosti musí být nicméně zohledněn současně s jinými, případně rozdílnými, zájmy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Comune di Gesturi, C-670/18, EU:C:2020:272, body 43 a 44, jakož i citovaná judikatura). Má-li tedy vnitrostátní soud zkoumat, zda takové opatření, jako je opatření dotčené ve věci v původním řízení, nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného cíle, musí zohlednit nejen způsobilost dotyčných osob vykonávat povolání, ale rovněž újmu, kterou tato právní úprava může těmto osobám způsobit.
- 37 V projednávané věci je nejprve nutno konstatovat, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení na rozdíl od právní úpravy zkoumané v bodech 45 a 46 rozsudku ze dne 3. června 2021, Ministero della Giustizia (Notáři) (C-914/19, EU:C:2021:430), nestanoví minimální dobu výkonu funkce notáře pro vznik nároku na starobní důchod. Kromě toho je věková hranice pro první jmenování do funkce notáře v projednávané věci stanovena na 60 let, kdežto ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, byla tato maximální věková hranice 50 let. Dopad věkové hranice stanovené na 60 let na kariéru dotyčných osob jako celku je tudíž mnohem menší. Je tedy třeba mít za to, že uvedená právní úprava *prima facie* nepřekračuje meze toho, co je

nezbytné k dosažení cílů spočívajících v zajištění nepřetržitého výkonu povolání notáře po dosti dlouhou dobu před odchodem do důchodu za účelem zajištění řádného výkonu notářských pravomocí.

- 38 V tomto ohledu bude na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda se nepříznivé účinky, které vyplývají z vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení, týkají – jak tvrdila německá vláda – ve skutečnosti téměř výlučně případů, kdy musí být funkce notáře vykonávány vedle již zavedené činnosti advokáta a pouze okrajově ovlivňují kariéru dotčených osob a jejich důchodové nároky.
- 39 Pokud jde dále o otázku, zda je vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení nezbytná k zajištění toho, aby byla doba skutečné a hospodářsky životaschopné činnosti vykonávané ve funkci advokáta-notáře přiměřená investičním nákladům nezbytným pro zřízení a zařízení notářské kanceláře, je třeba konstatovat, že Soudní dvůr nemá k dispozici dostatečné informace, které by mu v tomto ohledu umožnily rozhodnout. V každém případě je nakonec na předkládajícím soudu, který je jediný příslušný k posouzení skutkových okolností, aby určil, zda je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení nezbytná k dosažení jednoho ze sledovaných cílů.
- 40 Konečně, pokud jde o otázku, zda je vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení nezbytná zejména k zajištění generační obměny a omlazení povolání notáře, je nutno konstatovat, že skutkové okolnosti věci v původním řízení se jasně liší od skutkových okolností věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 3. června 2021, *Ministero della Giustizia (Notáři)* (C-914/19, EU:C:2021:430). Situace dotčená v původním řízení se totiž vyznačuje tím, že na vnitrostátní úrovni existují dvě kategorie notářů, a sice zaprvé notáři vykonávající funkce notáře jako hlavní povolání (*hauptberufliche Notare*) a zadruhé advokáti-notáři (*Anwaltsnotare*), kdežto ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, se jednalo pouze o jednu kategorii notářů, a sice o notáře vykonávající funkce notáře jako hlavní povolání.
- 41 V projednávané věci přitom není zpochybňováno, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu, jak tvrdily žalované v původním řízení a německá vláda, že ze statistik zveřejněných Notářskou komorou Německé spolkové republiky vyplývá, že pokud jde o místa „notářů vykonávajících funkce notáře jako hlavní povolání“, je počet uchazečů výrazně vyšší než počet míst, která byla nabízena ve výběrovém řízení, kdežto v případě advokátů-notářů počet nabízených míst překračuje počet uchazečů splňujících maximální věkovou hranici stanovenou v § 5 odst. 4 BNotO.
- 42 Vzhledem k tomu, že se § 5 odst. 4 BNotO použije jak na „notáře vykonávající funkce notáře jako hlavní povolání“, tak na advokáty-notáře, nelze mít s ohledem na výše uvedené za to, že maximální věková hranice, která je v něm stanovena, překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle spočívajícího v zajištění generační obměny a omlazení dotčené profese.
- 43 V rámci přezkumu nezbytnosti uvedené právní úpravy, který musí provést předkládající soud, bude tento soud muset zohlednit kritéria, na nichž je založeno výhledové hodnocení nutnosti vytvořit místa „notářů vykonávajících funkce notáře jako hlavní povolání“ a místa advokátů-notářů, jakož i určit, zda potřeby míst odrážejí „pouhou“ potřebu nebo „naléhavou“ potřebu. Dále bude muset posoudit, zda nedostatek uchazečů o místa advokátů-notářů, kteří splňují podmínku maximálního věku stanovenou v § 5 odst. 4 BNotO, lze vysvětlit pouze demografickými důvody, což by zpochybnilo nezbytnost dotčené právní úpravy pro dosažení sledovaného cíle, nebo rovněž finančními nebo hospodářskými důvody vycházejícími ze

skutečnosti, že existuje riziko, že dodatečné náklady na zřízení a udržení notářské kanceláře, které musí výše uvedení uchazeči vynaložit vedle nákladů, které jim již vznikají v souvislosti s provozem jejich advokátních kanceláří, by nebyly amortizovány nebo by byly obtíže amortizovatelné, s vědomím, že v sousedním obvodu či obvodech Amtsgericht (okresní soud) působí jiní, dříve usazení notáři a „notáři vykonávající funkce notáře jako hlavní povolání“ ve většině případů přebírají notářskou kancelář odcházejícího „notáře vykonávajícího funkce notáře jako hlavní povolání“.

- 44 V tomto ohledu je však třeba uvést, že s výhradou ověření provedeného předkládajícím soudem je v projednávané věci nesporné, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení je součástí legislativního rámce, který se použije bez rozdílu na celém území státu, a že na národní úrovni existuje přebytek uchazečů na místa „notářů vykonávajících funkce notáře jako hlavní povolání“, což podle všeho zpochybňuje tezi, že nedostatek uchazečů na funkci advokáta-notáře je způsoben demografickými důvody.
- 45 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první a čtvrtou otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musí být ve spojení s článkem 21 Listiny vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví maximální věkovou hranici 60 let pro první jmenování na místo advokáta-notáře, pokud tato právní úprava sleduje legitimní cíl politiky zaměstnanosti a trhu práce a pokud v legislativním kontextu, jehož je tato právní úprava součástí, a s ohledem na všechny situace, na něž se vztahuje, je uvedená právní úprava přiměřená a nezbytná k dosažení tohoto cíle.

Ke druhé a třetí otázce

- 46 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 ve spojení s článkem 21 Listiny vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví maximální věkovou hranici 60 let pro první jmenování na místo advokáta-notáře, a to i v situaci, kdy bylo konstatováno, že po dobu několika po sobě jdoucích let nejsou místa advokátů-notářů obsazena z důvodu, že chybějí uchazeči o tato místa nabízená ve výběrovém řízení v obvodu příslušného soudu nebo v obvodu jiných soudů, kteří splňují podmínku maximálního věku pro přijetí k povolání notáře.
- 47 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o žádosti podané vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse, C-516/16, EU:C:2017:1011, bod 80 a citovaná judikatura).
- 48 Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, přitom nevyplývá, že věc v původním řízení skutečně zapadá do takového skutkového rámce, jak jej popsal předkládající soud ve druhé a třetí otázce. Tyto otázky totiž vycházejí z předpokladu, který by se podle předkládajícího soudu mohl naplnit v budoucnu, ale není jisté, že se naplní. Kromě toho předkládací rozhodnutí neobsahuje žádnou skutečnost, na jejímž základě by bylo možné dovodit, že taková situace, jako je situace uvedená v těchto dvou otázkách, již nastala v minulosti.

- 49 Z toho vyplývá, že odpověď na druhou a třetí otázku by za těchto okolností očividně znamenala poskytnutí poradního stanoviska k hypotetické otázce, což je v rozporu s úkolem Soudního dvora, jenž mu byl v rámci soudní spolupráce zavedené článkem 267 SFEU svěřen (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse, C-516/16, EU:C:2017:1011, bod 82 a citovaná judikatura).
- 50 Druhá a třetí otázka jsou tudíž nepřipustné.

K nákladům řízení

- 51 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Článek 6 odst. 1 směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, ve spojení s článkem 21 Listiny základních práv Evropské unie,

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví maximální věkovou hranici 60 let pro první jmenování na místo advokáta-notáře, pokud tato právní úprava sleduje legitimní cíl politiky zaměstnanosti a trhu práce a pokud v legislativním kontextu, jehož je tato právní úprava součástí, a s ohledem na všechny situace, na něž se vztahuje, je uvedená právní úprava přiměřená a nezbytná k dosažení tohoto cíle.

Podpisy.